

Képek.

A Tiszapart.

Szeged város alföldi egyhangu fekvésénél fogva alig van valami változatos, a természet által alkotott szépség. A végtelenbe nyúló rónaságokon fekvő városoknak általában véve ez a természetrajza.

Legszebb része Szegednek a Tiszapart, ahol a természet által alkotott szépséget az emberi kéz alkotásai is fokozzák. A szeszélyes szöke Tiszának medrét két vashíd iveli át. Az egyik a francia Eifel által 1880. évben épített karcsu, merész hajlású közúti vashíd; a másik pedig a múlt század 50-es éveiben, a volt osztrák államvasut részvénytársaság által épített tömör, soklábu szép vasúti híd.

A vasúti híddal kapcsolatban készültek az óriási méretű töltések, amelyeken a vasúti pályatest fut végig, hogy a Tisza medre fölött magasan épült vasúti hidon keresztül a közlekedés állandóan biztosítható legyen.

Mikor keletről, a vasúti hidon keresztül a mintegy tíz méter magasságu, széles töltésen át a vonat berobog a városba, az utas szeméi előtt terül el, mintha katlanba feküdnék, az új épült Szeged, az Alföld metropolisa. Ez a kép igazi alföldi panoráma.

A város alatti Tiszapartnak van még egy hatalmas emberi alkotása: a tiszai rakpart, amely a Felsőváros részen levő Tisza Lajos-körtől a vasúti hidig van kiépítve, a védtöltések folyta'ásaként.

A város területének egyhanguságából kiemelkedik még egy természeti szép változatosság: az Óthalom.

Az Óthalom, felső részről Szatymaz felé vezető út mellett két kilométer távolságra fekszik a várostól. Kiterjedése mintegy száz hold ennek a magaslatnak. Mikor 1879-ben előntötte az árvíz Szegedet és tíz négyyszög mértföldnyi tenger vette körül a várost, akkor az óthalmi magaslatok kiemelkedtek az árvíz tengeréből, mint valami szép sziget. A kormány gőzhajói közlekedtek a szigetre az épülő szádfal között, mert az Óthalomból hajón hordták a szádfalhoz szükséges földanyagot. A hagyomány azt mondja, hogy az Óthalom sem természetes magaslat, hanem a népvándorlás korszakában keletkezett, az Óthalom tulajdonképpen a hun, avar és marathán ősök sírja.

Ezt az egyetlen magaslatot, természeti változatos szép helyet a városfejlesztési politikának már régen meg kellett volna szerezni és a nagyváros azon nagy rétege részére üdülőhelyet létesíteni, akik a városhoz vannak költve, s akiknek szükségük van nyáron az üdülésre, de csak úgy tehetik azt meg, ha minden reggel már a városban teljesíthetik élethivatásukat és végzett munka után családjukhoz térhetnek estefelé pihenni és üdülni.

Gyönyörű 25-30 holdas erdős parkot lehetne itt a magaslaton létesíteni, amelyet körülöveznének nyaraló épületek, nyaralóknak kiosztott telkek és kertek. Mindez pedig a város közönségét nem terhelné semmivel, mert a telkek és kertek eladásából megérődne minden költség. Lehetne létesíteni villamosközlekedést, villamosvilágítást, vízvezeték sít. Szóval nyugaterópai városok üdülőtelepeinek mintája szerint minden kulturigényt kielégítő, közelfekvő, egészséges szép telepet, egy szépen elkészített kis erdővel, parkkal és hideg gyógyfürdővel.

Az újszegedi alacsonyfekvésű népkert sokkal kisebb területen fekszik, sétányhelynek, népligetnek megfelel, azonban éppen mély fekvésénél fogva egészségügyi célokra nem alkalmas, nagyon nyirkos, szunyogos.

A város legszebb része a Tiszaparton kiépült rakpart és általában véve az egész Tiszapart, a leggondozatlanabb, a legelhanyagoltabb állapotban van.

A Felső- és Alsótiszaparton épült lépcsőzetes rakpart egyenesen belefut a Tisza iszapjába, mert mióta megépült, az iszaptól soha sem volt megtisztítva. Egyes helyen a természetes kőből épült lépcsőzetek helyéből ki vannak emelve, sőt el is hordva. A szomorú pusztításnak látszik itt a nyoma.

A lépcsőzetes rakpart azért épült, hogy a kereskedelmi hajózási igények kielégítését nyerjenek, ezeket az igényeket iszapba fulladt lépcsőzetes rakparttal kielégíteni nem lehet.

Meg kell tehát tisztítani a lépcsőzetes rakpart

tot az eliszaposodástól egészen a kőhányás szintjéig és minden tavasszal, a vízáradás megszűntével el kell hordani a lerakodott iszapot. Az iszaphordást elsősorban a város területének feltöltésére kell felhasználni, ezért a hatóságnak azt az intézkedést kellene kiadni, hogy feltöltés céljaira addig más helyről földet hordani nem szabad, amíg a lépcsőzetes rakpart iszapja elhordva és a rakpart feliszlítva nincs. Ha pedig a város saját céljaira végez feltöltési munkát, úgy a rakpart iszapját elsősorban hordassa el. Az iszap elhordását azzal is meg lehetne könnyíteni, hogy díjmentesen lehetne innen a földelhordást biztosítani.

De nemcsak a lépcsőzetes rakpart van iszapba fulladva, hanem a felfalazott magas köpart is. A pénzügyigazgatósági épület előtt levő rakpart-rész, továbbá helyel-közzel a közúti tiszai vashídig terjedő szakaszon egyes rakpartrészek nyakig benne vannak az iszapban. Ettől az iszaptól is meg kell szabadítani a rakpartot, mert az csak akadály a tiszai hajóforgalomnak; szemét- és piszoklerakodóhely, tehát közegészségellenes és undorító látvány.

A rakpart biztonságául a kőhányás szolgál, tehát az iszapot, piszokot és szemetet el kell onnan hordani; tévedés azt hinni, hogy ezek a rakpart biztonságát szolgálják. Meg kell a rakpartot tisztítani itt is a kőhányás szintjéig ugyanúgy, mint a lépcsőzetes rakpartnál.

A Tiszapartnak van még két nagy szégyenletes hibája, amit sürgősen helyre kell hozni.

Az egyik az állam feladata: a felbontott rakpart helyreállítása. A felső rakpart csuszamlása folytán ugyanis a felsőkereskedelmi iskola környékén nagyszabású munkát végeztek évekkel ezelőtt az állam, azonban ez a munka maig sincs befejezve, a munka már harmadik éve szűnelt.

A mégcsuszamlott rakpartnak helyreállítását az állam köteles teljesíteni. Követelje a város sürgősen ennek a munkának sürgős befejezését.

A felsőkereskedelmi iskola előtt a felső rakpart mögött fel van ásva mélyen a föld, a léglakófal meg van horpadva, a környező két utca kövezete felszedve, a Stefánia-sétány északi részének vaskerítése lerombolva, a kerítésnek lábazati kövei szinte elhordva mutatják a pusztítás siralmas képét.

A drága s most megfizethetlen nagy kocka gránitkövek össze voltak rakva az utcáfelbontásból, most már jórésze szét van hanyva, egy részét pedig ügyes emberek, mint gazdátlan jószágot, elhordták. Ha még sokáig tart ez az állapot, úgy eltűnnek a még meglévő kövek, mint a márciusi hó.

A városnak fontos és nagy anyagi érdeke, hogy ezek a kövek el ne hordassanak, ezért mielőbb raktározassák, mert másként nem fog maradni az utcaburkolatra abból semmi.

A másik szégyenletes hibája a Tiszapartnak: a Stefánia-sétány elhanyagolása és ott a pusztításoknak eltűrése. Ez már a város közönségének feladata, hogy az elhanyagolás és pusztítás megszüntetessék.

A Stefánia-sétányt annak idején, szintén a város újjáépítését intéző királybiztosság létesítette nagy költséggel és gondozással. Ezt a sétányt később a város közönsége 1896. évben kibővítette, akkor amidőn a közművelődési épület felépült a millenium emlékezetére.

A közművelődési palota helyén egy telektömb volt, amelyen mintegy hat házhely létesített a királyi biztosság által, hogy ott nagyszabású épületek, bérházak épüljenek. A közművelődési épület létesítésekor ez a telektömb jelöltetett ki az emelendő épület céljára, úgy azonban, hogy az egész telektömb a Stefánia-sétányhoz csatoltassék és annak közepére épüljön a közművelődési épület.

Néhány év múlva, mikor a Kass-vigadó mögött elterülő telektömbön felépült egyszerre hat kétemeletes ház, akkor követelte a város közönsége, hogy az észak felé eső részen levő telektömb is csatoltassék a Stefánia-sétányhoz. A kibővítés megőrést és ezzel együtt kezdődött a Stefánia-sétány elhanyagolása és pusztítása.

A szerencsétlen háborút követő őszi rózsás forradalom óta pedig semmiféle gondozásban nem részesül a Stefánia-sétány. Keresztül-kasul járnak kelnek az emberek a gyepágyakon, törítépek a növényzetet, bokrokat, cserjéket, fákat. A szobrok környékét lerondítják, Isten csodája, hogy még le nem döntötték; a vaskorlátokat kifeszítik, szóval napról-napra jobban pusztul a Stefánia-sétány.

Ideje volna végre itt is rendet teremteni, a garázda pusztítókat megfékezni. Valamikor úgy intézkedett a hatóság, hogy a Szegényházban levő, a város által eltartott öreg emberek ügyeljenek fel itt a rendre, tisztaságra és akadályozzanak meg minden pusztítást. Ezek a szegényházbeli emberek azután járlok-keltek a sétány utjain és teljesítették megbízatásukat. Ez nem került a városnak külön költségébe. Ezt a ki-próbált jó intézkedést újra vissza kellene állítani, előbb azonban a sétányt rendbe kellene hozni, a tilalomtáblákat felállítani s figyelmeztetni a közönséget, hogy az építményeket és tiltványokat bántani vagy rongálni nem szabad, a gyepágyakon járni, szaladgálni, játszani tilos és e tilalomnak kellelhetlen szigorral kell érvényt szerezni.

A gyermekek játszásának megengedését nem szabad úgy értelmezni, hogy szabad a gyermekeknek játszás örve alatt pusztítani, a pusztítást a gyermekeknek is meg kell akadályozni, mert nagyon szépen lehet játszani a gyermekeknek pusztítás nélkül. A nevelés érdekében pedig nagyon kívánatos, hogy a gyermekek már korán beoltassék lelkébe az a tudat, hogy aki pusztít, nem jó dolgot cselekszik, az ily cselekedeten nem lesz Isten áldása.

A Tiszapartnak legalsó végén, a kis körút betorkolásánál van egy kocsielőjáró, ami a felső rakparttól az alsó rakpartra vezet. Ennek a lejárónak egy öntött vasból készült biztonsági korlátja építettet, hogy a közlekedő kocsik a lejtős, magas lejáróról le ne fordulhassanak. Ugyanilyen vaskorlát van a hid feljáró lejtőn a Tisza mindkét parján.

Az Alsótiszaparton levő vaskorlátokat már évekkel ezelőtt összetörték, elpusztították és ennek a kárnak, úgy látszik, nincsen gazdája. Meg kellene állapítani a hatóságnak, hogy ki okozta ezt a pusztítást és annak költségére elkészíteni a vaskorlátokat addig, amíg nem késő. Meg kell előzni minden szerencsétlenséget, a várost pedig óvni kell a károsodástól. Ezeknek teljesítése a hatóság feladata.

A város szolgálatában álló alkalmazottaknak nemcsak az a feladatuk, hogy a beérkező aktákat elintézzék, hanem hogy nyitott szemmel járjanak a városban s mindent meglássanak, amit a város közönségének érdekében helyrehozni, javítani, a pusztulástól és károsodástól megmenteni szükséges.

Ego.

Befejezték a helyszini vizsgálatot a cseh határincidens ügyében.

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A magyar-cseh határincidens megvizsgálására kiküldött vegyes bizottság hétfőn megvizsgálta a március 15., 24. és 31. közötti, április 10., 12. és 13. közötti eseteket. Valamennyiről jegyzőkönyvet vettek fel. Április 3. és 19. közötti incidensről, amit magyar részről tetek panasz tárgyává, a cseh bizottságnak nem is volt tudomása. Ezt a két esetet ma a magyar bizottság jegyzőkönyvben adta tudomására a cseh bizottságnak. A tárgyalások sima lefolyásúak.

Mint jelentik rövidesen helyreáll a normális viszony Magyarország és Csehország között. A kiküldött vegyes bizottság befejezte a helyszini vizsgálatot. A magyar delegátusok holnap nyújtják át jelentésüket Daruváry Géza igazságügy-miniszternek.

Újabb incidens a román és szerb határon.

A Magyar Távirati Iroda jelenti: Május 2-án reggel 6-7 óra között Gyulavárinál, Békésgyulától keletre két román fegyveres határőr körülből 700 lépésnyire behatolt magyar területre. Találkoztak egy saját vándor járőrrel, mely meadásra szólította fel őket. Egyik román ellenszögült, mire saját vándorunk fegyverét használta és az ellenszögültöt jobb felsőcombján megsebesítette. A magyar vándor mindkét román határőrt elfogta. A sebesültet a gyulai közkórházba szállították.

Április 29-én délután 4 órakor Szegedről dényugatra az ugynevezett Madarász tó közelében szerb területéről három csempé-zgyanus személy gyekezett a határon észrevétlenül átjönni. A határ e szakaszán szolgál tot teljesítő magyar vándor szabályszerű felszólítás után a már magyar területen futó alakok felé lött. Vándorunk az átlépőket, akik közül az egyik megsebesült, őrizetbe vette. A hatóságok a vizsgálatot megindították.